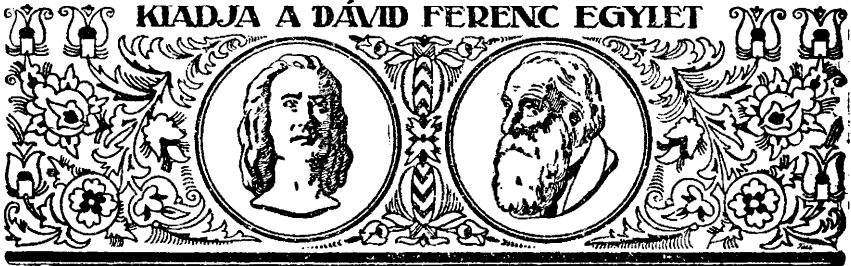

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉBŰ
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

A tél.

A nap alatt jár s sugarai erőtelenek; az ablak zuzmarás s a hegy tetején hó fehérlik. Ma hideg van, csattogó hideg s gyermekeink vígan korcsolyáznak, szánkáznak, miközben egészséges piros rózsza ül arcokra.

Holnap megereszkedik s a dombok feketén tűnnek elő a foltossá vált hóköpenyegből, hogy aztán kellemetlen sár képződjék s ragadjon a járókelőkre.

A gyermeksereg falun is, városon is a hideget szereti, mert hóban játszani sokfélekép lehet, míg a sár csak piszkossá tesz.

A szegény ember azonban fél a nagy hidegtől, mert sem tüze, sem jó ruhája nem lévén, sokat kell fázódnia.

Takarmánykereskedők kemény telet remélnek, hogy legyen ára kincsüknek s a gazdák, kiknek sok marhájuk, juhok van, kora tavaszt várnak enyhe tél után, hogy minél kevesebbet kelljen költeniök állataik táplálására.

Nehéz ezeknek igazságot szolgáltatni s mégis talán jobb a jó tél, mert akkor jó dolga van a jövő reménységének, a zöld vetésnek.

Mennyit is aggódik a gazda vetéséért s mennyit perel a mindennapi időjárással, hogy tusakodik s hogy tervez szüntelen.

Te küzdelmes életű, tusakodó testvérem, fölöttébb ne aggódj! Van egy nagy erő, egy örök szerető gondosság, egy jólelkű égi Atya, aki mindeneket intéz... Nyugton bizd rá az idők járását s addig, amíg künn a természetben minden alszik és várja a kikeletet, a megújulást, használd fel a téli napokat szived és lelked ápolására!

Tavasztól kezdve késő őszig sokat kell majd futnod s küzdened izmaid, tested megfeszítésével... jó lesz lelkednek a tél szakában művelődnie, kibontakoznia. Vallásos-estélyekre, megbeszélésekre, felolvasásokra, szórakozásokra legyen gondod, találj időt.

Ugy azonban, hogy a szived nemesebbé váljon s lelked választási és erkölcsi értékekkel gazdagodjék.

Télben magadat, nyárbán terményeidet műveld!

K. E.

TŰZHELY MELLETT

Farsang.

Leszáll az este. Sötét palástját kilyukgatják a város csillogó ivlámpái. A gyárakban véget ért a robot. Szurtos, fáradt arcú munkások felhajtanak még egy-egy pohárka pálinkát. Ez az ő olcsó öröme, ami mosolyt csal arcukra és megrövidíti a sirhoz vezető utat. Aztán hazamennek pihenni, mert reggel új erő kell a napi robothoz.

Az ivlámpa fénye magához csalja az esti rovarokat és pilléket, de csodálatos vonzóereje utcára csalogatja a gondtalanságban élő divathölgyeket is. Ezek a dámák kirakatot bámulnak, pénzt szórnak és figyelik, hogy a járókelő gavalléroknak tetszik-e legújabb ruhájuk. Mikor feloszlik a korzó, akkor hölgyeink és gavallérajaink kocsikon és autókon özönlnek a báltermekbe és fényes mulató helyekre. Ha éhes rikkancs keservében elordítja még: „Esti Ujság“, akkor bedugják füleiket és besietnek a meleg ruhatárakba bundáikat elhelyezni.

Zene, tánc és szerelem mámora ringatja őket illatos keblén egy éjen át s bódult fejjel sietnek haza, mikor a nap felébred, hogy világítson a robotba induló vézna munkásnépnek.

Igy kerüli el egymást városokban a nyomor és a jólét. Ez az élet örökös farsangja.

*

Falun más az élet. Nincs gyár és robotoló, nincs korzó, dáma és gavallér, nincs mulató hely, fényes bálterem. Itt csendet hoz az este, csak a korcsmákból hallatszik ki egy-egy vad kurjantás. Nehéz ám az élet és nehéz a gazdaember sorsa, egy kicsi borral és pálinkával kell könnyíteni rajta. Így farsang táján hadd mulasson egy kicsit az a sokat nyomorgatott föld népe is.

De amíg a gazda farsangol és bort borra iszik, pénzt pénz után dob ki, addig otthon kenyér nélkül marad a gyermek és az asszony. „Esti ima“ helyett az éhség könnyeivel alszanak el és gazdag lakomákról álmodnak, míg hajnaltájban a részeg gazda kemény szitkozódásai felriasztják őket boldog álmukból.

Ez az élet örökös farsangja.

*

Istenem, farsangi vigalom helyett milyen édes öröm élne minden ember szívében, ha bál, tánc, korcsma helyett templomba térnének gyermekeid, hogy ott egy-egy imát rebegjenek el Neked. Az élherdált pénzen pedig mennyi meleg ruhát vehetnének a fázók-

nak és mennyi orvosságot a szegény betegeknek. Egy megmaradt fillér pedig segíthetne az elgyengült jó anyaszentegyházon.

Istenem, az elfarsangolt forintokból egy-egy fillér is mennyi jót tehetne!

Homoródujfalu.

Dobai István.

Mit zúgolódik...

(Jerimiás Siralm. 3: 39. Dall. 57.)

1. Mit zúgolódik az élő ember,
Békét minek bont a föld a mennyel?!
Isten ha nincs jelen, Bosszúd erőtelen:
Szélt vetsz, vihart aratsz, — Békételen.
2. Mit hánykolódik az élő ember,
Mit áll ki idegen Istenekkel?!
Nincs más Isten, csak Ő — A Békekedvelő,
Ok, cél és értelem — Minden csak Ő.
3. Mit törvénykezik az élő ember,
Mit keres, mit vár, mit nyerhet — perrel?!
Uram, az egyenes Békés úton vezess:
Perrel vesz el, aki — Patvart keres.
4. Mit öli magát az élő ember?!
Kiki magáért maga felel.
Választhat, merre megy, Tudhatja, mire megy,
Fent az Úr, megfizet — Mindenkinék.

Jób könyvéből.

1. Ki az, aki tudatlan szóval
Az örök rendet megtöri,
Hitetlen, gyáva jajgatással
Az Úr halálát hirdeti?!
Megjártad-é a végtelent tán,
Hol a világosság lakik,
Vagy elmentél és fölnyitottad
A sötétségnek kapuit?
2. Értelmed-é a te értelmed,
Hogy lent jár a struccz, fent a sas?
De sokat tudsz, ha már megérted,
A téltre mért jön a tavasz!
Ki pert kezd a Mindenhatóval,
Jőjjön, feleljen néki meg
S az örök rendet hitetlenül
S tudatlanul ne törje meg!

NŐK VILÁGA.

Levél egy bánatos anyához, kit aggaszt az élet, mert kis leánya (11 éves) gondja és jövője egészen rá nehezedik, mivel az elvált férj megfeledezett gyermekéről, a megélhetés pedig fölötté küzdelmes a fővárosban.

Édes, aranyos Ilám!

Szeretni és szeretettni, ez a boldog élet nyitja. A ki szeretni nem tud, lélekben sivár, szivben üres. Nem vonz, nem hat építőleg senkire, nem tölt be egyebet annál az egy köbméter ürnél, amelyből kiszorítja a levegőt.

Ha van a világban misztikum, az mind e körül a szó körül forog: szeretet. Aki utána indul megtalálja fenn és lenn is. Minél fennebb annál tisztább, önzetlenebb, igazibb. Termelik a Jézusok, a Szent Ferencek, s az a néhány modern szent, akiről keveset tud a világ, s még kevesebbet beszél. Ezek között látom én az Anya-Máriákat, s azokat, akiket ha meggyilkol is a fiok, midőn holttestében megbotolva elesik, azt kérdezik: megütöted-e magadat édes fiam!

A gyermek! Most jelszó, de mint ilyen nevetséges, mert gúny, kigúnyolása a szülőnek, az államnak, a nemzetnek, az emberiségnek. Az ember még ma sem érti Jézust, a gyermeket hívogatót. Azért nevetséges, hogy most minden csak a gyermek és csak a gyermekért. Ha megtérést, bűnbánatot jelent, inkább most, mint később.

Ilának egy képét hoztam magammal: no Baba, most menj lefeküdni! Amint az anyai hang átment előttem a drága kicsi poétához, azt mondtam: ime ez az anyanő. Ebben benne van minden. Ezért neki az élet több és jobb mindennél. Sőt minél nehezebb, terhesebb, annál szebb, izgatóbb, biztatóbb. Mert ő beleolvad abba az egy isteni adományba: a gyermekbe, akiben vele és előtte mozog, szól, cselekszik az isteni erő, akit nevezünk léleknek, szellemnek, aki áthat, átalakít, fölemel és föntart. Igenis aranyos Ila: fönttart, mert az anyának nem szabad lemondani az életről, ami neki munka, törődés, áldozás, önfeláldozás.

Jól tudom én azt, hogy százszor könnyebb egy megértő erős férfi oldalán, de az is bizonyos, hogyha ő könnyelmű, nemtörődöm, már sokkal nehezebb, mert miatta s érette is küzdeni kell. Ila ettől a bajtól megszabadul. Hiszem, hogy gondolt új társra, jobbra, igazra, de lám az elkerülte s maradott a kis védőangyal, aki maga az Akarat!*) Mutattam ezt a gyermekcsodát Gyallainak s másoknak. Bámulják. Látja édesem, milyen kincset rejteget kebe-

lén. Ez az! ez a minden, ez a boldogság, ez a cél! S azután, ha ő mindennap nagyobb, emberibb lesz, ha anyja mellé nő, olyan pár ember lesz belőlük, akiknek boldogságát mások is megbámulják. Ha fiu volna, nem tudnék így írni róla. A fiu 10 éven túl nem az anya felé, hanem a világ felé nő, abba keveredik, beleolvad s igen gyakran beleromlik.

Édesem, szívből köszönöm, hogy szívét megmutatta nekem abban a szép levélben, melynek színét Mária képnek nézem. Mária az anya szimbóluma lesz mindig, de téved, aki őt imádvá, lemond magáról, feledi édes anyját és a tisztességes nőt.

Üdvözlöm a családot tagonként, kívánom, hogy vihessék tovább az élet nehéz igáját. A két kicsit: Anyát és leányát szeretve csókolja:

Dr. Boros György.

*

*) Kiegészítésül ideírom a kis 11 éves unitárius leány Szegedy Mária versikéjét, amely nemcsak engemet lepelt meg, hanem másoknak is fel fog tűnni. Budapesten, betegeskedése alatt írta:

Akarat.

I.

Midőn abba az időbe lépek,
Melynek neve: nyomoruságos Élet
Csak e pár cél lebeg eióttem:
Akarat, Hóditás,
Soha végbe nem ment Lelki pusztulás.

II.

Midőn abba az időbe lépek,
Melynek neve: nyomoruságos Élet
S csak én tudom igazán,
Mily nagy csapás vár reám,
De Akarat győz a jelszavam,
Ezzel erősítem magam,
Mindenki evvel a szóval éljen
Bármily nagy csapástól féljen: Akarat!

Kötőke. A téli mozdulatlanságba életet, meleget hozott az első „Kötőke“ kedves vidámsága. Folyó hó 11-én délután szép számú közönség jelent meg a kollégium disztermében az unitárius „Nőkészvetsége“ meghívására. Asszony és leányfejek hajoltak kézimunkáik felé, miközben figyelemmel hallgatták a műsor egymásután pergő számait: I. Ürmösi Jenő hegedűjátéka Ütő Mária zongorakiséréte mellett. II. A gyermek ítélete c. novelláját olvasta fel Gyallay Domokos. III. Chopin: Prelude, zongorán előadta: D. Szabó Géza. IV. Népdalokat énekelt az unitárius vegyeskar. Az élvezetes műsor szereplőinek ez uton mond köszönetet az unitárius „Nők-

szövegsége“. A következő „Kötőke“ f. évi február hó 8-án d. ú. 5-kor fog megtartatni, melyre unitárius közönségünk szíves figyelmét felhívjuk. Rev. Robert F. Chisholm fog Japánról előadást tartani angolul s tolmácsolni fogják magyarul is. Dr. Pataky Jenőné is fog egy előadással kedveskedni. Ü. K.-né.

oo

Missziói munka.

Zászlószentelési beszéd. *)

E pillanatban — úgy érzem — templommá szentelődik e hajlék, hol — ez örök symbolumra tekintve — a szívek áhitattal emelkednek az élő Isten felé. Isten felé, kinek jelenléte és gondviselése nincs helyhez és időhöz kötve; kinek szeretete emberi gyarlóságnak és elfogultságnak, felekezeti és nemzeti korlátoknak felette áll. Az isteni szeretet és gondviselés megfoghatatlan ereje mindig és mindenütt éreztetni hatalmát, ahol a szívek érzni tudják.

Nem a templomban, hanem érező szívek által templommá szentelt e helyen a lélek mélyén élő isteni erő tudatában állok előtted s szólok hozzád, amint lélek adja szólanom, te szép, te díszes zászló. Léted annak az erőnek symbolikus kifejezése, mely a székely nemzeti érzésnek láthatatlan mélységeiből fakad. Szerető szíveknek lángoló lelkesedése hozott létre. Egy megbomlott világ még szenvedélyektől vezetett, de csendesülő lelkének nagy várva-várt szülöttje, hogy légy a béke hirdetője. Küzdő sorsnak, megtépett emlékeknek, de az örökké élő, a mindig biztató, újjászültő reménységnek vagy körülrajongott gyermeke, kinek közelből és távolból annyian hódolatot hoznak. Beszédes jelképe az erdélyi magyarság, az itt lakó székelység egységes szellemének és összetartó erejének, mely a székely ifjúságért, a jövő nemzedékért negyedszázadon át e városban nem hiába küzdött. Symboluma annak a sokszor meggyötört, de el nem pusztítható ősi, ezredévek történetéből táplálkozó székely alkotó erőnek és faji öntudatnak, mely az eszméért, a kötelességért, a hűségért és becsületért, ha kell életet áldoz, de multját és a lelkében élő szent igazságot soha meg nem tagadja. Amely vérező sebeket önmegtagadólag hordoz a jövőért s időt, munkát és anyagi javakat néha erő felett áldoz, csakhogy ifjúságában, a jövő iparos társadalmában a művelődés, a haladás a kultúra felvilágosult értelemre és szaktudásra, kitartó erőre és lelki szépségre támaszkodják, ami az iparnak is, ezután még inkább nélkülözhetetlen feltétele.

Kérdezzem-e hát, hogy honnan és miért jöttél te szép, te díszes zászló?! Hisz mindannyian érezzük, hogy a székely fajszerepet, a lelkesedés ereje s 25 év nemes buzgótsága hívott életra a mult tanuságáért, a jövő biztatásáért! Kérdezzem-e, hogy mi a

* A Brassói Székely Társaság 25 éves jubileumán 1926. nov. 7.

hivatásod?! Hisz mindannyiunk lelke mondja: e zászlórud körül csoportosítani a székely szíveket, öregeket és ifjakat, a székely kisipar jövőjéért, a székely becsületért!

Ime, új, friss erő árad szét hullámos, testedből, égszinkék lényedből. Az idő vihara nem tépte meg ruhádat, csalódások nem törték meg erődöt: neked magadnak nincs multad, — csak jelzed, hirdeted a multat s maga vagy az élet, az erő, a szépség. Véres csatákban önfeláldozó hősök között nem jártál; árnyékodban sebetket nem kötöztek, sohajokat nem fogtak fel — nem is ez a hivatásod! De akiknek lelkéből születél, oh azok közül annyian véres csaták pusztító tüzeiben, el nem felejthető embertelen tusáiban, sokszor idegen földön, idegen érdekek szolgálatában tanulták meg még jobban, hogy miként kell itthon faji, nemzeti s mindenekfelett emberi kötelességeinket a testvériség szent nevében a jövőért úgy tetjesíteni, hogy összetartva, egymást segítve, bátorítva és megbecsülve, szellemileg haladjunk, anyagilag erősödjünk.

E nagy cél szolgálatában légy hát hirdetője annak az élő lelki ismeretnek, mely negyedszázad alatt a székely iparos nemzedékért és ipari érdekekért tenni soha meg nem szűnt és megszűnnie soha nem szabad. Légy bár néma szavu, de ébresztő erejű symboluma annak a székely hűségnek, szorgalomnak és kitartásnak, mely megbecsülésre indítja a lelkeket, s mely a székely iparosnak és iparnak hirt, nevet és méltó becsületet szerez. Gyűjtsd magad körül a székely faj nagyjait és kicsinyeit, mestereit és tanulóit és vidd lelkébe mindenkinek, hogy minden versenyképességnek és előre haladásnak a forrása: a munka és józanság, vallásosság és a szellemi művelődés olthatatlan vágya. Figyelmeztess időről-időre, hogy válaszfalak emelése helyett a mindent legyőző szeretet és mindenkit összekapcsoló testvériség tudata az a szilárd alap, melyen a társadalom békéje s országok és népek biztonsága nyugszik.

Indulj hát az e gondolkozásból táplálkozó győzhetetlen erő tudatában nagy és nemes hivatásod szent betöltésére, a székely iparosság boldogításának a munkálására te új, te szép, te díszes zászló! S ha majd oltalmad alatt az ifjaknak látomásuk támad, mely boldogabb jövőt ígér s nagy és szép tettekre lelkesíti őket s a vének tán álmokat álmodnak, melyekben visszasírják a multat, a letűnt időket: Oh akkor bontsd ki, lengesd meg szárnyaidat, mutass a jövőre, ébressz önbizalmat, de légy megszentelője az álmoknak és látomásoknak is te csodás erőknék kiapadhatatlan forrása, szép zászló!

Mi pedig ünneplő gyülekezet, polgártársaim, hogy a mult küzdélme s a jelen lelkesedése a jövő alkotó munkájának is szólnon s annak lendületet adjon, e templommá szentelt hajlékban érzésben és gondolatban, nemes elhatározásban és buzgó áldozatokban összeforrva, ismételjük egy szívvél: *Fel a zászlóval magasra, egész világ, hadd láthassa, hadd lássák és olvassák róla, hogy még nem fajult el a székely vér, minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!*

Az egy igaz Isten áldása legyen e zászlón, melyet a székely fajszeretet szült; a célon, mely a székely iparosság előtt lebeg; a munkásokon, kik a zászló alatt a székely becsületért dolgozni és áldozni fognak! Isten áldjon, védjen és oltalmazzon! Amen.

*Kovács Lajos**

Kulturmunka a falvakon.

Az értelmiség hivatása.

„A példa megmarad“. A példa nem veszt el. Legszebb örökség, legdrágább kincs a közös multból, egyedüli biztos fokmérője a műveltségnek s kialakító, továbbképző iskolája a közszelemnek. A jó példa. Faluhelyeken ez a felső iskolát jelenti. Az iskola vezetője pedig nemcsak a belsőember, hanem tudásánál fogva a falu értelmisége is. A feladat egy s a felelősség közös mindnyájunkkal. Egy világitételnek kellett jönie, hogy fölnyissa szemeinket s megláttassa szörnyű tévedéseinket, mulasztásainkat e téren. A falusi intelligencia „magas elkülönözöttség“-ben élve háboruelőtti, szerencsétlen ósdi felfogással a népet lenézte, társas köreiből kizárta. Csak rossz vicceit, gunyos tréfáit tartogatta jóakarattal nélkül falusfelei számára. Épen ezért nem kis része van abban, hogy a falu művelődése a haladó korszellemmel nem tudott lépést tartani. Szerencsére — a jelek azt mutatják — a nagy összeomlás után elkövetkezett a fölbredés, a kijózanodás s kezdjük megérteni az idők szavát.

Az új idők azt követelik tőlünk, hogy az előítéletek kényszer-zubbonyát levetve, nyíltan álljunk oda a falu élére s öntudatosan szegődjünk a népoktatás, a közművelődés szolgálatába. Műveltségünket ne tekintsük elkülönítő válaszfalnak, üres gögre nevelő kiváltságnak, hanem munkára, építésre kötelező szent hivatás Isten-áldásának. S mennyi nemes alkalom kínálkozik erre az építésre! Ott vannak a hivatalos működési tereimokon kívül a műkedvelői egyesületek, dalkörök, melyekben az irányító vezérszerepet az intelligenciának kellene vinni. Egy műalkotás művészi és főleg erkölcsi jelentőségének győzelemre segítése, helytelen, rossz szokások faragása, ősi hagyományok megtartása mind kivételes feladatot ró az értelem, a műveltség birtokosaira. Együtt haladni, együtt szórakozni, együtt dalolni és mulatni a néppel, hogy magunkhoz emeljük, hogy veszendő kincseinket megmenthessük, miért nemcsak nyelvben: *viseletében, nótáiban és táncaiban is él a nemzet!*

Természetesen, ahol az intelligencia erkölcsileg rothadt, ott nincs mit várni tőle a kulturhivatás szempontjából. Példát adhat ugyan ilyen helyeken is, de csak *elrettető* példát s buzdíthat, de csak tagadó értelemben: Ime én, példátlan példa, megmutatom neked, hogy milyennek *nem szabad lenni*.

* Jól esik nekünk, hogy az a férfiu szentelte fel e zászlót, aki oly nagy buzgalommal s annyi sikerrel fáradozott mindég iparos tanoncaink elhelyezésével.

Nagyon szomorú az ilyen példaadás. Szomorú látvány a vezetésre hivatott elem lezülése. A hosszú téli esték nem hoznak mást, csak tivornyalármát, reggelig tartó nagy kártyacsatákat, vége-hossza nélküli lumpolásokat. Ilyen vezetés mellett csodálatosan egészséges, természetes ösztöne védi a népet a sülyedéstől s tartja meg a helyes uton, különbnek érezvén magát a pantallós armádiánál. Azonban, sajnos — fejétől romlik a hal — a züllés legtöbbször átragad a népre s jó módu, jó hírűnek ismert családok egymásután mennek tönkre. Hány meg hány esetre tudnánk rámutatni, hogy épen első nemes familiák amiatt maradtak le s tüntek el időök folyamán, mert az urakat utánozták.

A történelem kicsinyben is sokszor megismétli önmagát. A régi római nép életében mindennaposak voltak ezek a példák. *Hadrián* császár idejében a felsőbb osztályok dőzsölése annyira átragadt az alsóközönségre, hogy nagy éhínség lévén, a császár kénytelen volt a szükségesség élelmiszerekkel együtt nagymennyiségű *illatszert* is hozatni az országba s osztatni szét a nép között, hogy a nyílt lázadást elkerülje. Így szakadozott, romladozott a tiszta erkölcs, talpköve a népek emelkedett, boldog életének.

Ha a történelemhez, világeseményekhez járunk iskolába, tanuljuk meg, hogyan kell vinni a vezetőserepet a nehéz időök hullámvérései között, hogyan tarthatjuk fönn önmagunkat, nemzeti létünket. A sürgős és elodázhatatlan tennivaló minden világos, józan értelem, művelt egyéniség számára adva van. Falvaink fölött szétterpeszkedő hálotti csönd hangosan beszél, kiáltoz. Álljon a barázdába minden hivatott munkás és legyen nemzetének lelkiismeretes, nem bérért dolgozó hitvány napszámosa. Önzően ne a haszon után esekedjék s folyvást ne azon panaszkodjék, hogy a néppel való foglalkozás hálátlan mesterség. Majd hálás lesz az élet, a közjólléti termés s akkor is szép, ha olyan, mint a cigány fizetése.

A kántor, ki egy személyben pap is, buzgón énekelget a sirnál, mialatt a purdét hantolják. Nem várva be a teljes elhantolást, épen el akar köszönni, mikor a gyászoló fél nagy alázatosan előkövetkezik s visszatartja a fáradt embert.

— Hát istállom, úgy illenek, hogy még egy verset énekeljünk. Tisztességesen megfizetek.

Temetés után a cigány becsületesen el is megy a paphoz s alázatos hajlongások között üres marokkal áll az ezüst tallért váró, elképedt jámbor szolgálja elé:

— Köszönöm istállom, hogy megtette a kötelességét!

Hányszor fáradunk, verejtékezzünk nagy odaadással erőnkön felül is, többet, mint kellene s a végén még meg sem köszönök. Ha komoly sikert akarunk s nem pillanatnyi, hanem maradandó hatásokért dolgozunk, sohase törjük magunkat az elismerés pálmája után. Ne várjuk azonnal az aratást. Első legyen a kötelesség szava. Sohase feledjük, hogy az igazi munka lélekből jön s legszebben a lélek is jutalmazza azt.

(Folyt. köv)

Keresztési Dénes.

Az unitárizmus lelke él.

Van-e hát felelet azokra a nehéz kérdésekre, melyek nagy tusakodások közben az unitárius lélekből feltörnek?

Van, mert az unitárizmus ereje a tettek mélyén régi fényben ragyog. Kifelé tán nem érezeti szemmeláthatólag alkotó és reformáló erejét, de befelé az olthatatlan tűz melegsége hevíti a sziveket. Vannak sokan ma is, akik az egyház hivatásos szolgálóival karöltve dolgoznak s jó és balsorsban a hitgazság védőinek bizonyulnak. Ha akadnak is felületes gondolkozók és érzéketlen szívek, kik a kötelességteljesítés idején önzők és zugolódók, — nem hiányoznak a buzgó, hithű, egyházukat igazán szerető és kötelességtudó emberek, akik lelki gazdagsággal és anyagi áldozatokkal előljárnak s példaadólag tündökölnek.

Ha vannak ma is, akik egyháziatlan magatartásukkal nemcsak az egyháznak méltatlan tagjai, hanem fajuknak is hűtlen gyermekei, — vannak ezerszerre többen, mint voltak minden időben, nemesen gondolkozók, kiknek jelleme a szenvedések tüzeiben állja ki igazán a próbát s akik unitárius egyházunkhoz féltő szeretettel ragaszkodnak, mert annak erőteljes, öntudatos életében egyéni és családi érdekeiknek a szentségét is védve látják.

Vannak, akik tudják, hogy nem elég csak mondani, hogy az unitárius hitfelekezet feljes mértékben bele van kapcsolódva abba a nagy küzdelembe, melyet a kisebbséggé lett erdélyi magyarság önlétéért olyan elszántan viv, hanem azt is megérik, hogy első sorban az egyházban kell úgy tömörülni, együttérezni és összetartani, hogy az egység tudata a megpróbáltatásokban is biztos erő legyen. Nem elég csak hangoztatni, hogy erős, öntudatos jellemekre van ma szükség minden tekintetben, kiknek ércakarátán megtörik az erőszak hatalma; tenni is kell tudni, ha kell egyéni áldozatokkal is, azért, hogy megtépett erőnket tovább ne gyöngítse a közöny és rosszakarát. Hiába akarunk erkölcsi példányképet látni másokban, ha magunk nem tudjuk mentesíteni magunkat a fennhéjás és hiuság megalázó törekvéseitől s az érzés nemessége helyett könnyelműség és bűn tapad nevünkhöz és tetteinkhez.

Van bizalmunk, hogy helyzetünk komolysága s a bajok szaporodása ébresztőleg hat a még szunyadó szivekre; hogy a hit ereje és egyházunk szeretete gyújtó tűzként áthatja és felfrissíti egész világunkat. Hisszük, hogy a szükség pillanatában szerény hajlékokban és gazdag palotákban újból támadnak nagyerejű hitvédők, kiknek lelke fényirása új, idegenszerű világunkban biztosan mutatja az utat az igaz életre. Mert a szegénység máskor is szüül olyan tetteket, melyek szent örökségnek lettek a megtartói s a gazdagok háza is nem egyszer volt már olyan forrás, melyből a legtisztább hiteszme el nem csüggedő harcosai új erőt merítettek.

Igy lesz most is; így kell lenni, mert az unitárizmus lelke él s ellenállhatatlanul hirdeti a hitgazság erejét.

Kovács Lajos.

zékének tovább fejlesztésével kezdette meg, amely ténye arra mutat, hogy az ifjúságot igazán szereti s annak kulturáját magasabbra, előbbre vinni fiatalos hévvel igyekezik ma is, amikor már nem a kötelesség parancsolja, mert szívéből jönnek az élet jó cselekedetei. Nemes törekvését még sok esztendővel és tartós erővel jutalmazza az Ég. Örömmel közöljük, hogy a műsor után a táncmulatság is összhangban folyt le a műsor sikerével. Duhajkodás nélkül, szelid komolysággal, csendes vidámsággal, teljes józansággal, amint nálunk szokás, mulatott reggelig arany ifjúságunk, például szolgálván más községeknek is. Nem féltethjük magyar kulturánk jövőjét, továbbhaladását, ha ilyen ifjúság — ilyen vezetéssel — tartja a kezében.

Je'envolt.

A „Szőkelykereszturi Unitárius Nőköszevetsége“ karácsonyfaünnepe. Visszagondolok kis gyermekkoromra, hogy mily epedve, gyermeki türelmetlenséggel vártam a szent Karácsonyt s az angyal jöttét. Mikor megláttam a szép fát tele disszel, megszállta lelkemet az ihlet egy pillanatra s elgondolkoztam azon, hogy a diszes fa áll, de az angyalt nem láttam sehol. Ahogy nőttek s lelkivilágom értelme fejlődött, megértettem, hogy minden családnak meg van a két szerető angyala: az édesapa és édesanya. A mi Unitárius Nőköszevetségünk karácsonyfáját sok unitárius édesanya fáradhatatlan keze hozta össze, mintegy 100 unitárius kisgyermek részesült annak élvezhető dolgaiból, 20 gyermek kapott ruhafélét, 10 szegény családot láttunk el szerényen ünnepi ételekkel anyagi tehetségünk szerint. Ez alkalommal fogadja minden jó unitárius asszony egyesületünk hálás köszönetét. Adakozók sorából kiemeljük Péterffy Albert ügyvéd afiát és nejét, akik kedves leányuk Boriska férjhezmenetele alkalmából egy gimnáziumi szegény tanuló ruháztak fel. Kisérje Isten áldása a kedves új párt, hogy szülőik nyomdokát követhessék a jótékonyág gyakorlásában. Fokozott elismerés illeti dr. Fazakas Miklósné urasszonyt, aki fáradhatatlan buzgalmat fejtett ki a sikeres jótékonyágban. Legyenek e sorok serkentők Nőköszevetségünk valamennyi tagjaira. Szegények, árvák mindig lesznek: Fölsegeleyezésükre való buzgalmunknak folytonosnak kell lennie. Karácsonyi ünnepünk a legméltóbb lesz mindig arra, hogy évi fáradozásunk eredményét kifejezésre juttassuk a szegények fölsegelésében. Isten megáldja a szives adakozókat.

*Pap Mózesné
elnök.*

☛ **Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny“ ingyen jár!**

oo

Küldjétek gyerekeketeket minél többben a középiskolába és ne vessétek meg a kereskedelmi és ipari pályákat!

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Máthé Zsigmond klv. segédlelkészt főt. püspök ur kinevezte nyárádszentmártoni és csikfalvi lelkésznek. Örülünk e ténynek s Istentől erőt, kitartást kívánunk a derék ifju lelkésznek s áldást munkája után. Bizunk abban, hogy a hivek és a belsőemberek rövidesen nekilendítik az egyházközségi életet.

Bácsi Mária írja 1926. dec. 8-iki kelettel, hogy Budapesten egy angolul beszélő társaság (club) alakult s így azok is találkozhatnak, akik Londonban a Channing house schoolban tanultak és az intézetükkel az összeköttetést fenntarthatják. A vendiákok intézményének megerősödésével kapcsolatban e hír közlése alkalmával emlékeztetjük Teol. Akad. volt növendékeit anya-intézetük iránt való kedves kötelességük fennállására.

A székelykereszturi főgimnázium barátai, kik szivesek voltak megajánlásokat tenni, kegyeskedjenek igéretüket beváltani.

Alapítvány. Benedek József felső és neje Albert Juliánna 1916 év. július hó 23-án Galiciában, 24 éves korában hősi halált halt József nevü feledhetetlenül jó fiuk emlékére „Kepe harang torony-alap“ címen 10.000 leu, azaz tizezer leut adományoztak 1926. december 31-én a homoródujfalvi unitárius egyházközségnek. Ezen nemes adomány által a drága gyermek emléke megörökítettett az idők végéig, a szülők nemes gondolkodása pedig megnyerte számukra jó anyaszentegyházunk háláját. Nevük fel lesz jegyezve egyházunk nagy jótevőinek nevei mellé. Isten áldása legyen az alapítókön, nemes példájuk indítson másokat is hasonló cselekedetre.

Brassai életrajzára az előfizetési összeget (250 leu) február folyamán be kell küldeni az E. K. Tanács irodájába. A könyv márciusban megjelenik s akkor csak bolti áron lesz kapható.

A torozás régi szokás, de épp olyan rossz, mint sok más. A szokás az embert rabbá teszi, de mert megszokta elhiszi, hogy annál jobbat, szebbet nem is lehet kigondolni. Hogy a torozás jó volna, azt elmondja az, aki szeret potyára enni, inni, de hogy szép volna azt csak a mult karácsony körül bizonyították be egyik nagy egyházközségünkben. Meghalt egy középkorú férfi. El is temették s azután összegyűltek a torba. Ettek, ittak, vigak lettek, mert elitták az eszüket és bekövetkezett az, ami a torozás krónikájában is ritka: az eltemetett férfi édes testvére ittas állapotában elkezdett énekelni s a halottas házból korcsma lett. Hála Istennek, voltak tisztesegebb emberek is, akik megbotránkoztak és elhátározták, hogy megteremtik a temetkezési szövetkezetet.

Nyugdíjkiutalások. Özv. Deák Miklósné részére 1926. szept. 1-től és özv. Fazakas Lajosné részére 1926. dec. 1-től egyenként évi 10.260 leu nyugdíj és egyszersmindenkorra 3420—3420 leu temetési járulék utaltatott ki havi előleges részletekben.

„**Minerva**“ nyomdai és irodalmi műintézet adományozott 23 drb. elsőbbségi kötvényt 23,000 leu és 50 drb. részvényt à 110 leu 5500 leu, összesen 28,500 leu értékben alapítványként az Unitárius Egyház Nyugdíjintézetének. Hálás köszönettel jegyezzük fel és adjuk tudtul kedves olvasóinknak.

Csulak Károly talmácsi állomásfőnök, a fogaras-nagyszebeni unitárius egyházközség szórvány-gondnoka január hó 21-én élete derekán elhunyt. Temetése január hó 23-án délután volt Talmácson, hová rengeteg tisztelője, barátja és kollégája sereglett egybe s kísérte nagy részvétellel utolsó útjára. Az elhunytat hitves-társa és hat kis árvája mellett kiterjedt rokonsága gyászolja. Isten nyugtassa a buzgó egyháztagot és segítse meg támasz nélkül maradt özvegyét, árváit.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1926. dec. 1-től 1927. jan. 18-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Keresztély Lajos, Dr. Pálffy Ferenc Kolozsvár; Unitárius Nőkszövetsége, Fülöp Domokos, Mester István Székelymuzsna; Kálmán Mihály Nagyszeben; Galamb Mihály Sepsiszentkirály; Jánosfalvi D. F. Nőegylet, Séra Károlyné Székelykeresztur; Bálint József, Dobos József, Dániel Gábor Székelykál; Özv. Fazakas Ferencné Fiátfalva; Barabás Lajos. Lőrinczy István, Kendi István, Özv. Bartók Endréné, Dr. Szolga Ferenc, Özv. Dankuly Mózesné Székelykeresztur; Fekete József, Adorjáni Istvánné Kisadorján 1926-ra. Kibédi Pálné Székelykeresztur, Özv. Pálffy Jánosné Csegez 1925-re. Id. Lázár Miklós, Vernes József huszár, Torockó, Bartha László H. Köhalm, Brusz Gyuláné, Ürmösi Kálmán Kolozsvár; Kelemen Árpád Székelykál; Pásztorné Rostás Róza Torda, Ébert András Székelyudvarhely, Ilescu Stefan Bárlad. Unitárius Egyházközség, Máthé E. Ferenc, Özv. Tarcsafalvi Albertné; Dávid Ferenc Egylet, Felcser Lukácsné, Vargyas; Kiss Dénes Kőkös, Ekárt Andor Csehétfalva, ifj. Zalányi Sámuel, Adorján Géza Torda; Tamás Jánosné Morosvásárhely, Agh Ferenc, Weress László Kolozsvár; Boros Mózes Jobbágyfalva, Gyarmathy Dénes Székelykeresztur, Kálmán Mózes Fiátfalva, Ütő Gábor, Szabó László, Gyöngyösi Géza, Ifj. Hosszu Ferenc, Vaska Mózes, Id. Bedő Lajos, Mihály András, Ifj. Kiss Lajos, Ifj. Bedő Lajos, Gyöngyösi Béla, Ütő Sándor, Gyöngyösi Sándor, Mihály József, Kiss András Kálnok; Szabó Imréné Zalán 1927-re. Kádár Lajos Abásfalva; Szabó Mózesné Székelymuzsna; Unitárius Egyházközség H.-jánosfalva, Dr. Elekes Dénes, Pap Mózes Székelykeresztur, Herman Józsefné Homoródalmás; Solymosi István Erzsébetváros 1924—1926-ra. Unitárius Egyházközség Székelymuzsna 1927—1928-ra. Boros János, Fodor György Nagyszeben; Osváth Árpád, Dr. Gombos János, Dr. Gombos Jánosné, Demeter Domokos, Keul Györgyné, Fodor Domokosné Székelykeresztur; Özv. Székely Mózesné Felsőrákos, Borbély Miklós, Fodor Károly, Deák Ferenc Torda; Lőrincz Lajos Korond 1925—1926-ra. Unitárius Egyházközség Csehétfalva; Sófalvi Jánosné, Szakács Miklósné, Pável Ferencné Székelykeresztur 1924—1925-re. Pap Miklós Lupsa 1926—1927-re. Dr. Fazakas Miklósné Székelykeresztur 1925—1928-ra. Kertész István Dicsőszentmárton 1924—1927-re.

Alapítói díjat fizettek: Rutkowszky Robertné, Vass Domokos Kolozsvár

Czupor András Borrév; Unitárius Egyházközség Magyarsáros; Ferencz József püspök Kolozsvár; Orbók Gyula Darlac; Vargyasi Fogyasztási Szövetkezet 500—500 L.; Székely Albert Zsibó 150 L.; Lászlóczky Ilus Kolozsvár 100 L.; özv. Györke Lajosné Kolozsvár 160 L.

Gáfi Lőrinc
pénztárnok.

Kolozsvár, 1927 január 18-án.

Az erdélyi Méhészegyesület diszközgyűlés keretében ünnepelte meg január hó 30-án br. Jósika Gábor öméltóságának, mint elnökének 30 éves jubileumát. Lélekiemelő és magasztos volt e kulturünnepély. A számtalan írásban küldött üdvözlések között ott volt a főt. püspök uré is, az Unitárius Teol. Akad. üdvözlétét dr. Kiss Elek dékán, a Minerva biztosító-társaságét pedig dr. Mikó Lőrinc titkárunk mondta el. Isten e kulturintézményt és diszes elnökét sokáig éltesse!

oo

Irodalom.

Dr. Gönczy Lajos a kolozsvári ref. theologia tanára előfizetést hirdet a 15 esztendei igehirdetői működése alatt elmondott beszédeinek egy részét felölelő kb. 12 inyi terjedelmű műre.

Erre „Az Isten hatalmas keze alatt“ címen kiadandó értékes könyvre hívjuk fel olvasóink figyelmét, mely a husvéti könyvpiacon fog megjelenni s amelynek előfizetési ára portómentes küldéssel 120 leu lesz. Megrendelhető a Szerzőnél Kolozsvárt Ref. theologia; Magyarországon Studium könyvkereskedő cégnél; Budapesten Muzeum-körút 21 sz., vagy Berecky Albert ref. lelkész. urnál Tahitófalu; Cseh-Szlovákiában a Kultura könyvkereskedő cégnél Losoncon és Jugoszláviában Benkő Sándor ref. lelkész urnál Zomborban.

Musnai László: János evangéliumának és leveleinek magyarázata. Ára 120 leu, 152 oldal. Kapható: Kolozsvár, Király-u. 51.

Dr. Patay Pál: Végvezekényi Baldácsy Antal báró élete és a Baldácsy-alapítvány félszázados története 1876—1906.

Addig is, amíg e nagy alapítóval foglalkozhatnánk, örömmel jelentjük, hogy nagy lelki örömmel olvastuk e könyvet, mely egy érdekes kultur-történetet tár elénk s megmagyarázza, hogy a katolikus főur hogyan tett protestáns-fejedelmi alapítványt. Az alapító levél aláírói közül ma csak főt. Ferencz József püspök úr él.

Szerkesztői üzenet: Lelkészyánkfianak szives figyelmébe ajánljuk az 1926. évi Közölyny utolsó számát, ahol a Nép barátjáról bőven van szó, s ahol jelezve volt előre, hogy e terjedelmes füzet ára csakély 4 (négy) leu. Szépen kérünk egy kis missziót a füzetek elhelyezésében és pedig lehetőleg azoknál, akik a Közölyny nem olvashatják.

Szerkesztők: **Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Dr. Varga Béla.**

<p>Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gáfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.</p>
--

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.